VVV. L.3982/2.

- 1 -
1
Coördinatie-
bureau

KONINKRIJK BELGIE

ROYAUME DE BELGIQUE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 23e November 1953 door de Minister van Economische Zaken en Middenstand verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot vaststelling van het statuut van het personeel bij het secretariaat van de Centrale Raad voor het bedrijfsleven", heeft de 10e April 1954 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes, le 23 novembre 1953, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "fixant le statut du personnel du secrétariat du Conseil central de l'économie", a donné le 10 avril 1954 l'avis suivant :

Doel van het ontwerp is, ter uitvoering van artikel 4, tweede lid, van de wet van 20 September 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven, het statuut van het personeel van het secretariaat van de Centrale Raad voor het bedrijfsleven vast te stellen.

Het ontworpen statuut gelijkt op dat van het Rijkspersoneel. Het vertoont nochtans met dit laatste een essentieel verschilpunt.

Terwijl de leden van het Vast Rijkspersoneel stabiliteit in hun ambt genieten en daaruit niet kunnen worden ontslagen dan in de bij artikel 107 van het koninklijk besluit van 2 October 1937 uitdrukkelijk bepaalde gevallen, worden de beambten van het secretariaat van de Centrale Raad voor het bedrijfsleven, volgens artikel 5 van het ontwerp, voor onbepaalde tijd aangeworven en kunnen zij, krachtens artikel 38, met opzegging van hun ambt worden ontheven.

Dat men ten gunste van beambten, die de wet onder het stelsel van de maatschappelijke zekerheid plaatst, geen regime van terbeschikkingstelling wegens ambtsopheffing of wegens ambtsontheffing in het belang van de dienst invoert, is aan te nemen, maar minder begrijpelijk is dat beambten, die dan toch niet tijdelijk zijn en voor wie een statutaire regeling geldt, kunnen worden afgedankt, zij het met opzegging, zonder dat de overheid haar beslissing hoe dan ook hoeft te rechtvaardigen.

Zodanig reglement kan de bepalingen van het statuut inzake tuchtregeling en inzake terbeschikkingstelling wegens ziekte of gebrekkigheid alle kracht

.../...

ontnemen. Wanneer men aan een bestuursoverheid een soortgelijke bevoegdheid waarvan het willekeurig karakter door niets wordt beperkt, toekent, ziet men trouwens het beginsel over het hoofd, volgens hetwelk een bestuursoverheid haar bevoegdheid niet kan uitoefenen dan ter vervulling van de haar opgedragen taak van algemeen belang.

Aangezien, buiten de in artikel 39 omschreven gevallen, geen andere gevallen van door het belang van de dienst te verantwoorden afdanking na de proeftijd denkbaar zijn dan het geval van ambtsopheffing en het geval van ambtsontheffing in het belang van de dienst, is de Raad van State van oordeel dat het in de lijn van het ontwerp zou liggen, in artikel 38, eerste lid, te bepalen, niet dat geen beambte zonder opzegging van zijn ambt kan worden ontheven behalve in de gevallen bedoeld onder de artikelen 5, 35, 36, 39 en 40, maar wel dat de beambten met opzegging wegens ambtsopheffing of wegens ambtsontheffing in het belang van de dienst van hun ambt kunnen worden ontheven.

\+

\+ \+

Een nog ernstiger bezwaar kan worden ingebracht tegen artikel 24, volgens hetwelk de Raad aan de Minister van Economische Zaken een aanvullend pensioenstelsel ter goedkeuring zal voorleggen.

Ofschoon de Centrale Raad voor het bedrijfsleven een openbare instelling is, heeft hij geen andere geldmiddelen dan die welke de Staat te zijner beschikking stelt.

.../...

De pensioenen welke hij aan zijn personeel zou toekennen, zouden dus uit 's Rijks kas worden betaald.

Krachtens artikel 114 van de Grondwet echter kan geen pensioen, geen gift ten laste van 's Lands kas worden toegekend dan uit kracht van een wet.

Aangezien de wet van 20 September 1948 zich er toe beperkt de beambten van het secretariaat aan het stelsel van de maatschappelijke zekerheid te onderwerpen, en de uitvoerende macht geen bevoegdheid tot het invoeren van een aanvullend pensioenstelsel opdraagt, hebben deze bepalingen van het ontwerp geen rechtsgrond.

\+

\+ \+

In verscheidene artikelen, met name in artikel 3, eerste lid, h, en tweede lid, in artikel 7 en in artikel 27 belast het ontwerp het dagelijks bestuur met het treffen van sommige maatregelen "aan de hand van de voorschriften die op het Rijkspersoneel toepasselijk zijn".

Dit voorschrift is zo vaag en verleent aan het dagelijks bestuur een zodanig beoordelingsrecht, dat het niet meer als een rechtsverplichting kan worden beschouwd.

.../...

Wil men het dagelijks bestuur verplichten bepaalde regelen na te komen, dan moeten deze nauwkeurig worden geformuleerd. Zo niet, wordt het zindeel waarop critiek is uitgebracht beter achterwege gelaten

\+

\+ \+

Daarentegen stemt een reeks van bepalingen van het ontwerp aangaande de plichten van de beambten van het secretariaat, met name de artikelen 11 tot 14, 16 en 17, letterlijk overeen met de artikelen 7 tot 12 van het koninklijk besluit van 2 October 1937 houdende statuut van het Rijkspersoneel.

Het ontwerp zou gevoelig worden verlicht, indien voornoemde artikelen werden vervangen door een bepaling van de volgende inhoud :

"De artikelen 7 tot 12 van het koninklijk besluit van 2 October 1937 houdende statuut van het Rijkspersoneel zijn op de beambten van het secretariaat van toepassing.".

\+

\+ \+

Ieder artikel van het ontwerp zegt duidelijk op wie het toepasselijk is; daarom is het overbodig, in artikel 1, in het algemeen te bepalen dat het ontwerp

.../...

geldt voor alle leden van het personeel van het secretariaat van de Centrale Raad voor het bedrijfsleven. In werkelijkheid betekent dit artikel alleen dat voor de secretaris en de adjunct-secretaris van de Raad een uitzonderingsregeling wordt getroffen. Beter ware dus, artikel 1 te vervangen door een bepaling, in te voegen achteraan in het ontwerp en te lezen als volgt:

"De artikelen 3, F, G en H, 5 tot 8, 19 tot 22 en 31 gelden niet ten aanzien van de secretaris en van de adjunct-secretaris.".

\+

\+ \+

Artikel 2, dat niet meer is dan een gedeeltelijke herhaling van artikel 4 van de wet, kan zonder bezwaar wegvallen.

\+

\+ \+

Voor de inleidende volzin van artikel 3 wordt volgende lezing aanbevolen :

"Tot beambte van het secretariaat van de Centrale Raad voor het bedrijfsleven kunnen alleen worden benoemd, de candidaten die aan de volgende vereisten voldoen : ...".

.../...

De onder letter e gestelde voorwaarde, "zich te verbinden van verblijfplaats te veranderen, zo wegens de verre ligging dezer laatste het dagelijks bestuur oordeelt dat de goede werking van de dienst het vereist" lijkt bezwaarlijk te verenigen met het statutair karakter van de regelen inzake rechten en plichten van de beambten van het secretariaat. Zij brengt een contractueel element in de verhoudingen tussen de overheid en haar beambten. Evenals de overige aan de beambten van het secretariaat opgelegde verplichtingen, zou de verplichting met betrekking tot de verblijfplaats een bepaling van hoofdstuk III moeten vormen.

Volgens letter f, lijkt men het aan de door het dagelijks bestuur erkende geneesheer over te laten, niet alleen na te gaan of aan de lichamelijke vereisten voor het uitoefenen van het te begeven ambt is voldaan, maar ook deze vereisten zelf te bepalen.

Is dit niet de bedoeling van de Regering, maar bedoelt zij te eisen dat de candidaten voldoen aan de algemene vereisten inzake lichamelijke geschiktheid gesteld bij het koninklijk besluit van 30 Maart 1939, dan moet naar die vereisten worden verwezen.

Alleszins zou het tweede lid onder letter f beter worden gelezen als volgt : "deze wordt geconstateerd door een vanwege het dagelijks bestuur erkend geneesheer".

Volgens letter g kan de Raad bij een behoorlijk met redenen omklede beslissing de candidaten van het leeftijdsvereiste ontslaan; een zelfde mogelijkheid van vrijstelling bestaat volgens het tweede en het derde lid van het artikel voor bepaalde categorieën van candidaten.

.../...

De bij letter g toegekende bevoegdheid tot het verlenen van vrijstelling is ofwel algemeen, ofwel beperkt tot de gevallen genoemd in het tweede en in het derde lid. In de eerste hypothese is het onnodig in deze bijzondere gevallen melding te maken van de vrijstelling van leeftijdsgrens; in de tweede hypothese, kunnen de woorden "behoudens een behoorlijk met redenen omklede andersluidende beslissing van de Raad" onder letter g vervallen. Het woord "behoorlijk" is trouwens in alle geval overbodig.

Het tweede lid van artikel 3 zou duidelijker gesteld zijn als volgt :

"Van de leeftijdsgrens en van het toelatingsexamen kan de Raad evenwel de candidaten vrijstellen, die met goed gevolg een vergelijkend examen voor toelating tot de proeftijd voor een analoog geachte vaste Rijksbetrekking of een met het toelatingsexamen gelijkwaardig geacht examen hebben afgelegd".

Zo de woorden "de voorwaarden inzake leeftijdsgrens en" in het tweede lid wegvallen, moet het woord "vrijstellingen" in het derde lid in de enkelvoudvorm staan.

\+

\+ \+

.../...

Ter zake van de diploma's en studiegetuigschriften welke van de candidaten worden vereist en ter zake van de indeling der betrekkingen in categorieën gelden, krachtens artikel 4, ten aanzien van de beambten van het secretariaat dezelfde bepalingen als voor het vaste Rijkspersoneel.

Deze bepalingen kunnen op de beambten van het secretariaat niet in toepassing worden gebracht zo deze laatsten niet vooraf in categorieën zijn ingedeeld.

Derhalve wordt voor het eerste lid van het besproken artikel volgende lezing aanbevolen :

"Artikel ... -

De beambten van het secretariaat worden ingedeeld in vier categorieën :

de eerste ...
de tweede ...
de derde ...
de vierde ...

De diploma's en studiegetuigschriften die van de candidaten worden vereist om tot een ambt van één dezer categorieën te worden benoemd, zijn dezelfde als die welke vereist zijn voor de benoeming tot een ambt der overeenstemmende categorie van het Rijkspersoneel.".

In het tweede lid, vierde regel, kan het bijwoord "behoorlijk" zonder bezwaar vervallen.

.../...

Aangezien voor de beambten van het secretariaat een statuutregeling bestaat, vervange men in het eerste lid van artikel 5 het woord "aangeworven" door "benoemd".

Zo anderzijds het tweede lid ten aanzien van alle beambten, dus ook ten aanzien van die der eerste categorie, toepasselijk is, zou men duidelijker moeten doen uitschijnen dat het derde lid slechts aanvullende regelen voor de beambten van de eerste categorie behelst.

In zodanig geval kan het derde lid worden gelezen als volgt :

"De benoeming van de beambte der eerste categorie evenwel wordt slechts definitief mits zij op het einde van het eerste ambtsjaar door de Raad wordt bevestigd.

Het uitblijven van deze bevestiging maakt een einde aan het ambt van de belanghebbende.

In zodanig geval wordt hem een vergoeding ten bedrage van zijn laatste maandwedde uitgekeerd.".

Zo het tweede lid daarentegen alleen ten aanzien van de beambten der tweede, derde en vierde categorieën geldt, behoort dit uitdrukkelijk te worden gezegd.

\+

\+ \+

.../...

Wanneer het eerste lid van artikel 7 bepaalt dat de bevorderingen tot een hogere graad in een zelfde categorie verleend worden aan de beambten die de beste beoordeling hebben bekomen en voor het uitoefenen van het aan een hogere graad verbonden ambt geschikt zijn bevonden, schijnt uit het oog te zijn verloren dat aan de beambten van de vierde categorie geen beoordelingscijfer wordt toegekend.

\+

\+ +

Artikel 8 behelst een regel die blijkbaar geen verband houdt met het statuut van de beambten van het secretariaat, maar veeleer met het reglement van orde van de Raad. Het zou dan ook beter uitvallen.

\+

\+ +

Volgens artikel 9 zijn de voor het Rijkspersoneel geldende bepalingen inzake onverenigbaarheid eveneens van toepassing op het personeel van het secretariaat.

Tot deze bepalingen behoort artikel 51 van het koninklijk besluit van 2 October 1937, krachtens hetwelk van artikel 50 kan worden afgeweken op verslag van de directieraad en na beraadslaging in ministerraad. Het is duidelijk dat deze bepaling op het personeel van het secretariaat niet kan worden toegepast, zonder dat zij vooraf aan de inrichting van de Centrale Raad voor het bedrijfsleven is aangepast.

\+

\+ +

.../...

De artikelen 10 en 15 zijn, als herhaling onderscheidenlijk van het eerste en het zevende lid van artikel 12 van de wet, overbodig.

Voorts is op te merken dat in het ontwerp geen enkele bepaling voorkomt met betrekking tot de eedaflegging van de andere leden van het personeel dan de secretaris, de adjunct-secretaris en de titularissen van ambten die bekendheid met individuele gegevens medebrengen, zulks ofschoon de betreffende beambten met een openbare dienst belast zijn en als zodanig gehouden zijn tot het afleggen van de eed voorgeschreven bij artikel 2 van het decreet van 20 Juli 1831.

\+

\+ \+

Artikel 21, dat handelt over het beoordelingsdossier, is een herhaling van artikel 58 van het koninklijk besluit van 2 October 1937. Deze bepaling van het statuut van het Rijkspersoneel werd toegelicht door artikel 2 van het koninklijk besluit van 7 Augustus 1939, waarin onder meer is gezegd dat "het feitenrelaas, of de nauwkeurige gunstige dan wel ongunstige bevinding, geschikt om als beoordelingsgrond te dienen" op een individuele steekkaart worden gebracht.

Deze toelichting heeft haar nut. De vraag is dan ook gewettigd of de tekst van artikel 21 niet moet aansluiten bij de eerste twee leden van artikel 2 van het koninklijk besluit van 7 Augustus 1939, veeleer dan artikel 58 van het statuut van het Rijkspersoneel over te nemen.

\+

\+ \+

.../...

De tweede volzin van het tweede lid van artikel 22 zou logischerwijze achteraan in het derde lid moeten komen; aldus zouden het eerste en het tweede lid van het artikel betrekking hebben op de beoordelingsvoorstellen en zou het derde lid handelen over de uiteindelijke toekenning. In zodanig geval moeten in de Franse tekst de woorden "Ce dernier" vervangen worden door "L'intéressé".

Het laatste lid van het artikel stelt beroep open tegen de beoordelingen. Nader moet worden bepaald binnen welke termijn dit beroep dient ingesteld.

\+

\+ \+

In het eerste lid van artikel 23 zou de eerste volzin aan nauwkeurigheid winnen indien de woorden "dezelfde wedden" door "dezelfde weddeschalen" werden vervangen; de tweede volzin kan verduidelijkt worden door toevoeging van "wanneer hierdoor een tweede uitkering ontstaat".

Het tweede lid van hetzelfde artikel is verkeerd geformuleerd. Het is geenszins de bedoeling van de Regering, aan het dagelijks bestuur van de Raad rechterlijke bevoegdheid te verlenen, wat trouwens onwettig zou zijn. De Regering wil alleen zeggen dat het de taak van deze overheid is, de wedde van elke beambte vast te stellen.

.../...

Het is voorts overbodig te bepalen dat, bij ontstentenis van de secretaris, aan het dagelijks bestuur verslag wordt gedaan door de adjunct-secretaris, vermits deze dan toch bij afwezigheid of verhindering de secretaris moet vervangen.

De Raad van State stelt volgende lezing voor :

"De wedde van iedere beambte wordt in de schaal van zijn graad door het dagelijks bestuur vastgesteld, op verslag van de secretaris".

Ingevolge deze tekst en de toelichting die in de eerste volzin van het eerste lid is aangebracht, kan men voor het derde lid genoegen nemen met volgende lezing :

"De artikelen 25 en 26 van het koninklijk besluit van 7 Augustus 1939 betreffende het signalement en de bevordering van het Rijkspersoneel zijn toepasselijk op de weddeverhogingen van de beambten van het secretariaat. Deze laatsten kunnen bij de Raad in beroep komen.".

\+

\+ \+

Artikel 28 zou moeten aanvangen als volgt : "Binnen de grenzen van het daartoe uitgetrokken krediet". De aldaar bedoelde gratificaties kunnen immers alleen krachtens een wet worden verleend.

\+

\+ \+

.../...

Volgens het eerste lid van artikel 30, wordt het ontslag van ambtswege door het dagelijks bestuur, en de afzetting door de Raad uitgesproken. Aangezien beide straffen hetzelfde practisch gevolg hebben, is het op een eerste gezicht niet duidelijk waarom zij door een verschillende overheid worden opgelegd.

Wellicht is daarvoor een verklaring te vinden in de bewoordingen van artikel 4, vierde lid, van de organieke wet - Franse tekst -, krachtens hetwelk de leden van het personeel door de Raad worden benoemd en ontslagen "révoqués". De Raad van State is van mening dat het ontslag -"révocation"- waarvan sprake in de wet, niet moet worden opgevat in de engere zin welke artikel 77 van het statuut van het Rijkspersoneel aan de term heeft gegeven, doch gebruikt is in de algemeen aanvaarde betekenis van : ontzetting uit zijn ambt van de titularis op grond van de fouten die hij heeft begaan. Zo gezien, omvat het begrip "révocation" niet alleen de afzetting "révocation" in de engere zin, doch ook het ontslag van ambtswege. Dit laatste moet bijgevolg ook door de Raad worden uitgesproken.

\+

\+ \+

Artikel 34, 1°, herhaalt artikel 101, 1°, van het statuut van het Rijkspersoneel, welke bepaling opgeheven werd bij artikel 9, 1°, van het koninklijk besluit van 18 Maart 1953 tot vaststelling van de administratieve toestand der personeelsleden die opgeroepen worden om militaire verplichtingen in vredestijd te vervullen.

.../...

De stellers van het ontwerp schijnen het bestaan van dit besluit uit het oog te hebben verloren.

In 2° van hetzelfde artikel moeten de beambten naar hun anciënniteit worden ingedeeld in de volgende groepen : zij die minder dan tien jaar dienst tellen, zij die tien jaar en minder dan twintig jaar dienst tellen, zij die twintig jaar en minder dan dertig jaar dienst tellen,en zij die dertig jaar en meer dienst tellen.

In tegenstelling met het als voorbeeld genomen artikel 17 van het koninklijk besluit van 30 Maart 1939 betreffende de terbeschikkingstelling van het Rijkspersoneel, behelst deze bepaling geen enkele regel omtrent de vaststelling van de dienstjaren, de berekening van de afwezigheidstermijnen en het geneeskundig toezicht, terwijl het nochtans nuttig zou zijn daarvoor voorzieningen te treffen.

Het tweede lid van het artikel ware juister te lezen : " hebben recht" dan "hebben aanspraak".

\+

\+ \+

De bedoeling van de Regering is, dat in het geval van het tweede lid van artikel 35 de beambte het recht heeft, door de Raad te worden gehoord, en in het geval van het derde lid van hetzelfde artikel dat de secretaris en de adjunct-secretaris van de Raad het recht hebben door de Minister te worden gehoord. Zulks zou in het ontwerp duidelijk moeten worden gezegd.

\+

\+ \+

.../...

Ter wille van de overeenstemming stelt de Raad van State voor in artikel 36, 2°, de woorden "geen definitieve dienstongeschiktheid" te vervangen door "niet de definitieve dienstongeschiktheid", en voor 5° van hetzelfde artikel de bewoordingen over te nemen van artikel 1, 6°, van het koninklijk besluit van 30 Maart 1939, in plaats van die van artikel 103, 6°, van het koninklijk besluit van 2 October 1937.

\+

\+ \+

Ofschoon artikel 39, op enkele details na, een herhaling is van artikel 107 van het koninklijk besluit van 2 October 1937, meent de Raad van State nochtans daaromtrent het volgende te moeten opmerken:

Het woord "ambtshalve" heeft geenszins de betekenis van "van rechtswege"; in werkelijkheid betekent het dat de Raad in de negen bij het artikel opgesomde gevallen zijn beambten moet ontslaan. De eerste volzin van het artikel zou derhalve beter geredigeerd zijn als volgt :

"Ambtshalve en zonder opzegging moeten uit hun ambt worden ontslagen : ...".

Voorts heeft het geen zin in (9°) te bepalen dat de Raad moet beslissen dat beambten die reeds van ambtswege ontslagen of bij tuchtmaatregel afgezet zijn, worden ontslagen.

\+

\+ \+

.../...

De Raad van State wijst er ten slotte op dat het ontwerp krachtens artikel 13 van het besluit van de Regent van 15 December 1948 houdende regeling van de ambtsbevoegdheden van het Begrotingscomité, voor advies aan de Eerste-Minister moet worden voorgelegd en, krachtens artikel 6 van de wet van 20 Juli 1921 tot instelling van de boekhouding der betaalbaar gestelde kredieten, door de Minister van Financiën mede moet worden ondertekend.

Le projet a pour objet de fixer, en exécution de l'article 4, alinéa 2, de la loi du 20 septembre 1948 portant organisation de l'économie, le statut du personnel du secrétariat du Conseil central de l'économie.

Le statut qu'il tend à établir ressemble à celui des agents de l'Etat. Il s'en écarte toutefois sur un point essentiel.

Alors que les membres du personnel permanent de l'Etat jouissent de la stabilité d'emploi et ne peuvent être démis de leurs fonctions que dans les cas expressément prévus par l'article 107 de l'arrêté royal du 2 octobre 1937, les agents du secrétariat du Conseil central de l'économie sont, aux termes de l'article 5 du projet, engagés pour une période indéterminée et peuvent, en vertu de l'article 38, être déchargés de leurs fonctions moyennant préavis.

S'il se conçoit qu'on ne crée pas de régime de disponibilité par suppression d'emploi ou par retrait d'emploi dans l'intérêt du service en faveur d'agents que la loi soumet au régime de la sécurité sociale, il se comprend moins bien que des agents non temporaires, soumis à un régime statutaire, puissent être licenciés, même moyennant préavis, sans que l'autorité ait à justifier en quoi que ce soit sa décision.

Par l'effet de pareil règlement, les dispositions statutaires relatives au régime disciplinaire et au régime de disponibilité pour cause de maladie ou d'infirmité peuvent demeurer lettre morte. En octroyant à une autorité administrative un pouvoir

.../...

semblable, dont rien ne vient limiter le caractère arbitraire, on perd d'ailleurs de vue le principe d'après lequel une autorité administrative ne peut exercer ses pouvoirs qu'en vue de remplir la mission d'intérêt général qui lui est confiée.

Etant donné qu'en dehors des cas prévus à l'article 39, il ne peut y avoir, après la fin de la période d'essai, d'autres cas dans lesquels le licenciement d'agents se justifie par l'intérêt du service que le cas de suppression d'emploi et celui du retrait d'emploi dans l'intérêt du service, le Conseil d'Etat estime qu'il serait conforme à l'économie du projet de prévoir, à l'article 38, alinéa 1er, non qu'aucun agent ne peut être déchargé de ses fonctions sans préavis hormis les cas prévus aux articles 5, 35, 36, 39 et 40, mais que les agents peuvent être déchargés de leurs fonctions, moyennant préavis, par suppression d'emploi ou par retrait d'emploi dans l'intérêt du service.

\+

\+ \+

Une objection plus grave encore est celle que soulève l'article 24, qui prévoit que le Conseil soumettra à l'approbation du Ministre des Affaires économiques un régime complémentaire de pensions.

Bien qu'il soit un établissement public, le Conseil central de l'économie n'a d'autres ressources que celles que l'Etat met à sa disposition.

.../...

Les pensions qu'il accorderait à son personnel seraient donc supportées par le Trésor public.

Or, aux termes de l'article 114 de la Constitution, aucune pension, aucune gratification à la charge du Trésor public ne peut être accordée qu'en vertu d'une loi.

Etant donné que la loi du 20 septembre 1948 se borne à soumettre les agents du secrétariat au régime de la sécurité sociale et ne contient aucune délégation au pouvoir exécutif en vue d'instaurer un régime complémentaire de pensions, ces dispositions du projet manquent de fondement légal.

\+

\+ +

En plusieurs endroits, notamment à l'article 3, alinéa 1er, h, et alinéa 2, à l'article 7 et à l'article 27, le projet charge le bureau de prendre certaines mesures "en s'inspirant des règles applicables aux agents de l'Etat".

Pareille prescription est tellement vague et donne au bureau un tel pouvoir d'appréciation qu'elle en perd sa nature d'obligation juridique.

Si l'on veut obliger le bureau à respecter certaines règles, il convient d'énoncer celles-ci de manière précise. Dans la négative, il serait préférable de supprimer le membre de phrase qui vient d'être critiqué.

\+

\+ +

.../...

En revanche, une série de dispositions du projet, relatives aux devoirs des agents du secrétariat, notamment les articles 11 à 14, 16 et 17, sont la reproduction textuelle des articles 7 à 12 de l'arrêté royal du 2 octobre 1937 portant le statut des agents de l'Etat.

On allégerait considérablement le projet en remplaçant les articles précités par une disposition conçue comme suit :

"Les articles 7 à 12 de l'arrêté royal du 2 octobre 1937 portant le statut des agents de l'Etat sont applicables aux agents du secrétariat".

\+

\+ \+

Comme chaque article du projet indique avec précision les personnes auxquelles il est applicable, il est inutile de prévoir d'une manière générale dans l'article 1er que le projet est applicable à tout le personnel du secrétariat du Conseil central de l'économie. En réalité, cet article n'a d'autre portée que de créer un régime exceptionnel en faveur du secrétaire et du secrétaire adjoint du Conseil. Il vaudrait mieux, par conséquent, remplacer l'article 1er par une disposition qui se trouverait à la fin du projet et qui serait conçue en ces termes :

"Les articles 3, litteras F, G et H, 5 à 8, 19 à 22 et 31 ne sont pas applicables au secrétaire et au secrétaire adjoint".

+

+ +

L'article 2, qui se borne à reproduire partiellement le texte de l'article 4 de la loi, pourrait être omis sans inconvénient.

+

+ +

La phrase liminaire de l'article 3 serait mieux rédigée de la manière suivante :

"Ne peuvent être nommés agents du secrétariat du Conseil central de l'économie que les candidats répondant aux conditions suivantes : ...".

La condition prévue sous le littera "e", notamment celle de s'engager à changer de résidence si, en raison de l'éloignement de celle-ci, le bureau estime que le bon fonctionnement du service l'exige, ne paraît guère conciliable avec le caractère statutaire des règles qui gouvernent les droits et obligations des agents du secrétariat. Elle introduit un élément contractuel dans les rapports entre l'autorité et ses agents. Tout comme

.../...

les autres obligations qui pèsent sur les agents du secrétariat, l'obligation de résidence devrait plutôt faire l'objet d'une disposition du chapitre III.

D'après le littera f, non seulement la constatation mais aussi la détermination des aptitudes physiques nécessaires à l'exercice de la fonction à conférer semblent être abandonnées au médecin agréé par le bureau.

Si l'intention du Gouvernement n'est pas telle mais plutôt d'exiger que les candidats satisfassent aux conditions générales d'aptitude physique déterminées par l'arrêté royal du 30 mars 1939, il convient de se référer à ces conditions.

De toute manière, la deuxième phrase de ce littera serait mieux rédigée comme suit : "celles-ci sont constatées par un médecin agréé par le bureau".

Il est prévu au littera g que le Conseil peut, par décision dûment motivée, dispenser les candidats de la condition d'âge fixée; la même possibilité de dispense est prévue, aux alinéas 2 et 3 de l'article, en faveur de certaines catégories de candidats.

Le pouvoir de dispense attribué par le littera g est général ou limité aux cas prévus aux alinéas 2 et 3. Dans la première hypothèse, la mention relative à la dispense de la limite d'âge peut, dans ces cas particuliers, être omise; dans l'autre hypothèse, les mots "sauf décision contraire dûment motivée du Conseil" peuvent être supprimés au littera g. Quant au mot "dûment", il est superflu en toute hypothèse.

.../...

Le second alinéa de l'article 3 serait plus clairement rédigé comme suit :

"Toutefois, le Conseil peut dispenser de la limite d'âge et de l'examen d'entrée, les candidats ayant subi avec succès un concours d'admission au stage pour une fonction définitive de l'Etat jugée analogue ou un examen jugé équivalent à l'examen d'entrée".

Au cas où les mots "la limite d'âge et de" viendraient à disparaître de l'alinéa 2, les mots "pareilles dispenses" devraient être employés au singulier à l'alinéa 3.

\+

\+ \+

En vertu de l'article 4, les agents du secrétariat seront régis par les mêmes dispositions que les agents définitifs de l'Etat, en ce qui concerne les diplômes et certificats d'études requis des candidats et le classement des fonctions en catégories.

Ces dispositions ne pourront s'appliquer aux agents du secrétariat, à moins que ceux-ci n'aient été au préalable classés en catégories.

Il conviendrait, dès lors, de remplacer le premier alinéa de cet article par le texte suivant :

.../...

"Article ... -

Les agents du secrétariat sont classés en quatre catégories comprenant :

la première ...

la deuxième ...

la troisième ...

la quatrième ...

Les diplômes et certificats d'études requis des candidats pour être nommés à un emploi relevant d'une de ces catégories sont les mêmes que ceux dont la possession est requise pour la nomination à un emploi relevant de la catégorie correspondante des agents de l'Etat.".

A la quatrième ligne du deuxième alinéa, l'adverbe "dûment" peut être omis sans inconvénient.

\+

\+ \+

Etant donné que les agents du secrétariat sont soumis à un régime statutaire, il conviendrait, à l'alinéa 1er de l'article 5, de remplacer le mot "engagé" par le mot "nommé".

Si, d'autre part, l'alinéa 2 est applicable à tous les agents, y compris donc ceux de la première catégorie, il serait utile de mieux faire ressortir

.../...

que l'alinéa 3 n'a d'autre objet que de tracer des règles complémentaires pour les agents de cette catégorie.

Dans cette hypothèse, l'alinéa 3 pourrait être rédigé comme suit :

"La nomination de l'agent de la première catégorie ne devient toutefois définitive qu'à condition d'être confirmée par le Conseil à la fin de la première année de fonction.

L'absence de confirmation met fin aux fonctions de l'agent.

Une indemnité égale à son dernier traitement mensuel lui est accordée dans ce cas.".

En revanche, si l'alinéa 2 ne doit s'appliquer qu'aux agents des deuxième, troisième et quatrième catégories, il convient de le dire de manière expresse.

+

\+ +

A l'alinéa 1er de l'article 7, selon lequel les avancements de grade à l'intérieur d'une même catégorie sont accordés aux agents qui ont obtenu le meilleur signalement et ont été jugés aptes à remplir les fonctions attachées au grade supérieur, il semble avoir été perdu de vue que l'attribution d'un signalement n'est pas prévue pour les agents de la quatrième catégorie.

+

\+ +

L'article 8 énonce une règle qui paraît étrangère au statut des agents du secrétariat et ressortit plutôt au règlement d'ordre intérieur du Conseil. Il serait préférable de l'omettre.

\+

\+ +

En vertu de l'article 9, les dispositions relatives aux incompatibilités applicables aux agents de l'Etat, le sont également au personnel du secrétariat.

Ces dispositions comprennent l'article 51 de l'arrêté royal du 2 octobre 1937 qui prévoit la possibilité d'apporter des dérogations à l'article 50, sur rapport du conseil de direction, après délibération du conseil des ministres. Il est manifeste que cette disposition ne peut être appliquée au personnel du secrétariat sans avoir été adaptée à l'organisation du Conseil central de l'économie.

\+

\+ +

Les articles 10 et 15 se bornent à reproduire respectivement l'alinéa 1er et l'alinéa 7 de l'article 12 de la loi. Ils sont inutiles.

Il est à remarquer, d'autre part, que le projet ne contient aucune disposition relative à la prestation du serment par les membres du personnel

.../...

autres que le secrétaire, le secrétaire adjoint et les titulaires de fonctions comportant la connaissance de renseignements d'ordre individuel, bien que ces agents soient chargés d'un service public et tenus, en cette qualité, de prêter le serment prescrit par l'article 2 du décret du 20 juillet 1831.

\+

\+ +

L'article 21, qui a trait au dossier de signalement, est la reproduction de l'article 58 de l'arrêté royal du 2 octobre 1937. Cette disposition du statut des agents de l'Etat a été précisée par l'article 2 de l'arrêté royal du 7 août 1939, lequel prévoit notamment que la relation des faits ou constatations précises favorables ou défavorables, susceptibles de servir d'éléments d'appréciation, fera l'objet d'une fiche individuelle.

C'est là une précision utile. Aussi peut-on se demander si le texte de l'article 21 ne devrait pas s'inspirer de celui des deux premiers alinéas de l'article 2 de l'arrêté royal du 7 août 1939, plutôt que de reproduire l'article 58 du statut des agents de l'Etat.

\+

\+ +

La deuxième phrase du deuxième alinéa de l'article 22 devrait logiquement se trouver à la fin du troisième alinéa, de telle manière que les alinéas 1er et 2 de l'article aient trait aux propositions de

.../...

signalement et que l'alinéa 3 ait trait à son attribution définitive. Les mots : "Ce dernier" devraient, dans ce cas, être remplacés par les mots :"L'intéressé".

Le dernier alinéa de l'article organise un recours contre les signalements. Il conviendrait de préciser le délai dans lequel ce recours doit être exercé.

+

+

On apporterait des précisions utiles à la première phrase de l'alinéa 1er de l'article 23 en remplaçant les mots "des mêmes traitements" par les mots "des mêmes échelles de traitements" et, à la deuxième phrase du même alinéa, en ajoutant les mots "lorsqu'elles font double emploi".

Le second alinéa du même article est mal rédigé. Il n'est nullement dans les intentions du Gouvernement de donner, d'ailleurs illégalement, des pouvoirs juridictionnels au bureau du Conseil. Le Gouvernement désire seulement indiquer que c'est à cette autorité qu'il appartient de fixer le traitement de chaque employé.

Il est, d'autre part, inutile de prévoir qu'à défaut du secrétaire, le secrétaire adjoint fera rapport au bureau, la mission du secrétaire adjoint étant notamment de remplacer le secrétaire en cas d'absence ou d'empêchement de celui-ci.

.../...

Le Conseil d'Etat propose la rédaction suivante :

"Le traitement de tout agent est fixé dans l'échelle de son grade par le bureau, sur rapport du secrétaire.".

Ensuite de cette rédaction et de la précision apportée à la première phrase de l'alinéa 1er, l'alinéa 3 peut être ramené au texte ci-après :

"Les articles 25 et 26 de l'arrêté royal du 7 août 1939 sur le signalement et l'avancement des agents de l'Etat sont applicables aux augmentations de traitement des agents du secrétariat. Ceux-ci peuvent se pourvoir en appel devant le Conseil.".

\+

\+ \+

L'article 28 devrait débuter par les mots : "Dans les limites du crédit prévu à cette fin". Des gratifications de l'espèce ne peuvent, en effet, être accordées qu'en vertu d'une loi.

\+

\+ \+

En vertu de l'alinéa 1er de l'article 30, la démission d'office est prononcée par le bureau et la révocation par le Conseil. Ces deux peines ayant le

.../...

même effet pratique, on n'aperçoit pas à première vue pourquoi elles seraient infligées par des autorités différentes.

Sans doute, les auteurs du projet se sont-ils laissé influencer par les termes de l'article 4, alinéa 4, de la loi organique qui prévoit que les membres du personnel sont nommés et révoqués par le Conseil. Le Conseil d'Etat estime que la révocation prévue par la loi n'est pas la révocation au sens restreint que l'article 77 du statut des agents de l'Etat donne à ce terme, mais la révocation au sens généralement admis, c'est-à-dire la destitution du titulaire d'une fonction en raison des fautes qu'il a commises. Ainsi entendu, la révocation comprend non seulement la révocation au sens restreint, mais encore la démission d'office. Il s'ensuit que celle-ci doit également être prononcée par le Conseil.

\+

\+ \+

L'article 34, 1°, est la reproduction de l'article 101, 1°, du statut des agents de l'Etat, disposition abrogée par l'article 9, 1°, de l'arrêté royal du 18 mars 1953 déterminant la position administrative des agents appelés à remplir des obligations de milice en temps de paix.

L'existence de cet arrêté semble avoir été perdue de vue par les auteurs du projet.

.../...

Au 2° du même article, il convient de répartir les agents d'après leur ancienneté de service dans les groupes suivants : ceux qui ont moins de dix ans de service, ceux qui ont dix ans et moins de vingt ans de service, ceux qui ont vingt ans et moins de trente ans de service, et ceux qui ont trente ans de service et plus.

Contrairement à l'article 17 de l'arrêté royal du 30 mars 1939 relatif à la mise en disponibilité des agents de l'Etat, dont la présente disposition s'inspire, celle-ci ne contient aucune règle quant à la détermination des années de service, au calcul des délais d'absence et à la surveillance médicale, tous points qu'il serait pourtant utile de régler.

Au deuxième alinéa de l'article, il serait plus correct d'employer les mots "a droit" au lieu des mots "peut prétendre".

\+

\+ \+

Dans le cas d'application de l'alinéa 2 de l'article 35, il est dans les intentions du Gouvernement de donner à l'agent le droit d'être entendu par le Conseil. De même , dans le cas de l'alinéa 3 de l'article, il entre dans les intentions du Gouvernement de donner au secrétaire et au secrétaire adjoint du Conseil le droit d'être entendus par le Ministre. Ces précisions devraient être données par le projet.

\+

\+ \+

Par souci de concordance, le Conseil d'Etat propose de remplacer, à l'article 36, 2°, les mots "d'inaptitude" par "l'inaptitude" et de recourir, pour le 5° du même article, aux termes employés à l'article 1er, 6°, de l'arrêté royal du 30 mars 1939, plutôt qu'à ceux de l'article 103, 5°, de l'arrêté royal du 2 octobre 1937.

\+

\+ +

Bien que l'article 39 se borne à reproduire, à quelques détails près, le texte de l'article 107 de l'arrêté royal du 2 octobre 1937, le Conseil d'Etat estime devoir faire à son sujet les observations suivantes :

L'expression "d'office" ne signifie nullement "de plein droit"; elle veut dire en réalité que le Conseil est obligé de se défaire de ses agents dans les neuf cas qu'énumère l'article. La première phrase de l'article gagnerait donc à être rédigée comme suit : "Doivent être d'office et sans préavis démis de leurs fonctions : ...".

D'autre part, la disposition (9°), selon laquelle le Conseil doit prendre la décision de démettre de leurs fonctions des agents qui sont déjà démis d'office ou révoqués, est dénuée de signification.

\+

\+ +

.../...

Le Conseil d'Etat signale enfin qu'en vertu de l'article 13 de l'arrêté du Régent du 15 décembre 1948 réglant les attributions du Comité du budget, le projet doit être soumis à l'avis du Premier Ministre, et qu'en vertu de l'article 6 de la loi du 20 juillet 1921 instituant la comptabilité des dépenses engagées, il doit être contresigné par le Ministre des Finances.

De kamer was samengesteld uit — La chambre était composée de

de Heren : Messieurs :	F.LEPAGE,	raadsheer van State, conseiller d'Etat,	voorzitter président
	J.COYETTE, K.MEES,	raadsheren van State, conseillers d'Etat,	
	J.VAUTHIER, G.VAN HECKE,	bijzitters van de afdeling wetgeving, assesseurs de la section de législation,	
	J.CYPRES,	adjunct-griffier, greffier adjoint,	griffier greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H.MEES.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. MEES.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

(get.) J.CYPRES.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) F.LEPAGE.

uitgifte afgeleverd aan de H.Minister van Economische Zaken en Middenstand.
expédition délivrée à M. le Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes.

De 1954. Le 1954.

De Griffier van de Raad van State, Le Greffier du Conseil d'Etat,

R.DECKMYN.